

Nr 70.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1921 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
förhöjt arvode åt föreståndaren för statens reproduktions-
anstalt. (1:a avd.)*

I en till riksdagen den 18 mars 1921 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 229, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen besluta, att arvodet till föreståndaren vid statens reproduktionsanstalt skall från och med år 1922 utgöra 12,300 kronor för år.

Utskottet.

I över propositionen avgivet utlåtande nr 38 hemställde utskottet, att riksdagen måtte besluta att arvodet till föreståndaren vid statens reproduktionsanstalt skulle från och med år 1922 utgöra 12,300 kronor för år, varjämte utskottet fann vad departementschefen anfört beträffande avlöning till vissa befattningshavare vid anstalten, för vilka ifrågasatt lönerreglering ansetts böra ankomma på Kungl. Maj:t, icke böra föranleda någon erinran från utskottets sida.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag återförvisades emellertid vid ärendets behandling i kamrarna berörda utlåtande till utskottet. Av den vid behandlingen förda diskussionen framgår, att återremissen föranletts av önskvärldheten därav, att lönerregleringskommittén sattes i tillfälle att yttra sig över den föreliggande propositionen.

I anledning härav har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat yttrande från lönerregleringskommittén. I detta yttrande har kommittén efter att hava lämnat en översikt över vad som tidigare förekommit beträffande ifrågavarande anstalt och avlöningsförhållandena därstädes för egen del anfört följande:

»Kungl. Maj:ts nu föreliggande framställning avser, att arvodet till föreståndaren vid statens reproduktionsanstalt skulle från och med år 1922 höjas från 10,000 kronor till 12,300 kronor för år.

Såsom av det föregående framgår, har det nu utgående arvodets belopp, 10,000 kronor, bestämts så sent som år 1920 att tillämpas från

och med år 1921. Vid sådant förhållande synes det kommittén näppeligen i och för sig föreligga någon anledning att redan nu företaga en avsevärd förhöjning av nämnda arvode. Den nuvarande innehavaren av ifrågavarande befattning är emellertid ordinarie byråchef i lantmäteristyrelsen. Avlöningen å sådan byråchefstjänst skall enligt beslut vid innevarande års riksdag från och med år 1922 utgå med lägst 10,500 kronor och högst (slutavlöning) 11,940 kronor. Därest det skulle befinnas lämpligt att personen i fråga även efter 1922 års ingång bestrider nämnda föreståndarbefattning, torde, till undvikande av minskning i de honom tillkommande avlöningsförmåner såsom ordinarie byråchef, bliva nödigt, att han — vilkens avlöning såsom ordinarie byråchef skulle, enligt vad som uppgivits, komma att utgå med slutavlöningens belopp, 11,940 kronor — erhåller en personlig arvodesfyllnad, motsvarande skillnaden mellan sistnämnda belopp, 11,940 kronor, och arvodet å föreståndarbefattningen, 10,000 kronor, eller sålunda 1,940 kronor. Härvid torde dock böra iakttagas, att hans sammanlagda avlöning jämte därå utgående dyrtidstillägg icke må överstiga vad han skulle hava uppburit i lön och dyrtidstillägg å sin ordinarie befattning.

Vidkommande de närmare villkoren för åtnjutande av avlöningen å föreståndarbefattningen synes kommittén, att, så länge befattningen i fråga bestrides av den nuvarande innehavaren, i tillämpliga delar böra gälla de för hans ordinarie tjänst fastställda bestämmelser i sådant hänseende.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser visserligen allenast föreståndarens arvode, vid vilket förhållande kommittén skulle kunna inskränka sig till det redan sagda. Men då departementschefen i detta sammanhang jämväl berört frågan om assistentens, kontorsbiträdets och faktorns avlöningsförhållanden, anser sig kommittén böra något antyda sin uppfattning även rörande nämnda spørsmål.

Såsom i det föregående omförmälts, har vid upprepade tillfällen den uppfattningen tagit sig uttryck, att vid bestämmande av avlöningarna till ifrågavarande personal hänsyn borde tagas till förhållandena å den allmänna arbetsmarknaden. I anslutning härtill synes det kommittén, som skulle det vara mindre lämpligt att, såsom ifrågasatt blivit, fastslå nämnda befattningshavares avlöningar i bestämt förhållande till de för ordinarie tjänstemän stadgade lönegrader. De nu ifrågavarande befattningshavarnas avlöningsförhållanden synas kommittén snarare böra regleras i anslutning till vad som må bliva bestämt i avseende å icke-ordinarie befattningshavare vid sådana verk, för vilka de nya avlöningsbestämmelserna blivit vid innevarande års riksdag fastställda, och torde

detta böra gälla icke blott i avseende å avlöningarnas belopp utan även beträffande avlöningsbestämmelserna i övrigt.

Då enligt de grunder för reproduktionsanstaltens organisation och verksamhet, som blivit av statsmakterna godtagna, denna anstalt skall bedrivas såsom ett affärsföretag, har kommittén ansett sig böra söka erhålla en föreställning beträffande rörelsens omfattning och det ekonomiska utbytet av densamma.

I sådant hänseende har kommittén låtit med ledning av lantmäteristyrelsens huvudbok för åren 1919 och 1920 uppgöra bifogade tablå över reproduktionsanstaltens inkomster och utgifter för nämnda år, frånsatt utgifter för anskaffning av dyrbarare maskiner och inventarier.

Av nämnda tablå synes framgå, att under åren 1919 och 1920 anstaltens utgifter överstigit inkomsterna med i runda tal för år 1919 26,100 kronor och för år 1920 6,600 kronor. Härvid har dock, *å ena sidan*, icke tagits i betraktande anstaltens andel i kostnaden för avlöning till den byråchef i lantmäteristyrelsen, som haft inseendet över densamma, kostnad för lokalhyra, ränta å i anstalten bundet kapital samt å föregående års förluster å rörelsen eller avskrivningar, medan, *å andra sidan*, hänsyn ej kunnat tagas till värdet av vid årsskiftet inneliggande lager av förbrukningsartiklar.

Därest även dessa olika faktorer kunna beaktas, skulle anstaltens verksamhet under nämnda år säkerligen haft att uppvisa vida större underskott än som nyss angivits.

Kommittén har funnit sig böra fästa uppmärksamheten härå och anser det kunna ifrågasättas, huruvida ej åtgärder böra vidtagas såväl i organisativa som i andra hänseenden i syfte att anstaltens verksamhet må kunna bedrivas så, att ett i möjligaste mån tillfredsställande ekonomiskt resultat vinnes. I varje fall synes kommittén, att eventuella utvidgningar av reproduktionsanstalten icke böra vidtagas utan att dessförinnan genom tillförlitliga utredningar en överblick kunnat erhållas rörande de ekonomiska verkningarna därav.»

Det av löneregleringskommittén framställda förslaget att, utan att höja den med föreståndarebefattningen förenade avlöning, genom en personlig arvodesförhöjning bereda den nuvarande innehavaren av samma befattning kompensation för den minskning i avlöningsförmåner, som med hänsyn till att denne på grund av intjänta ålders-tillägg såsom byråchef i lantmäteristyrelsen eljest skulle bliva en följd av föreståndaravlönings bibehållande vid nuvarande belopp, synes utskottet innebära vissa företräden framför det förslag, som innefattas i Kungl. Maj:ts förevarande proposition. Utskottet biträder därför kom-

mitténs förslag. I anslutning härtill bör för ändamålet å extra stat för år 1922 uppföras ett anslag av 1,940 kronor. Utskottet skall härom göra hemställen härnedan.

Beträffande avlöningarna till de befattningshavare vid anstalten, för vilka det ansetts böra ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma avlöningarna, delar utskottet den av kommittén uttalade uppfattningen, att dessa böra regleras i anslutning till vad som må bliva bestämt i avseende å icke ordinarie befattningshavare vid sådana verk, för vilka nya avlöningsbestämmelser blivit vid innevarande års riksdag fastställda samt att detta bör gälla även beträffande avlöningsbestämmelserna i övrigt.

Vad slutligen angår löneregleringskommitténs uttalande rörande den vid anstalten bedrivna rörelsens omfattning och det ekonomiska utbytet av denna är utskottet övertygat, att Kungl. Maj:t skall med uppmärksamhet följa förhållandena på ifrågasvarande område ävensom vidtagna de åtgärder, som därav kunna anses vara betingade.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning till personligt lönetillägg till föreståndaren för statens reproduktionsanstalt byråchefen Peter Alfred Eriksson, därest han fortfarande innehar nämnda föreståndarebefattning, på extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,940 kronor.

Stockholm den 2 juni 1921.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Träff, Ingeström, Elisson, Lindskog, Dalberg* och *Sederholm* samt

från andra kammaren: herrar greve *Hamilton, Öberg, Johansson* i Uppmälby, *Olsson* i Broberg, *Andersson* i Grimbo, *Flognfält, Igel* och *Ericsson* i Arboga.
